

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LX. — Izdan in razposlan 2. dne julija 1914.

Vsebina: Št. 139. Ukaz o bolniški strežbi po poklicu.

139.

Ukaz ministra za notranje stvari z dne 25. junija 1914. l.

o bolniški strežbi po poklicu.

Z Najvišjim pooblastilom z dne 17. junija 1914. l. se na podstavi §§ 1 in 2 zakona z dne 30. aprila 1870. l. (drž. zak. št. 68) o organizaciji javne zdravstvene službe ukazuje tako:

I. oddelek.

Izučba o bolniški strežbi.

§ 1.

Šole za bolniško strežbo.

Za otvoritev šol za strokovno izučbo v bolniški strežbi (šole za bolniško strežbo) je treba odobrenja ministrstva za notranje stvari.

Odobrenje se sme podeliti samo s pogojem, da zadošča šola za bolniško strežbo predpisom tega ukaza.

§ 2.

Pridružitve šol k bolnicam ali oskrbovalnim zavodom.

Šola za bolniško strežbo mora biti združena z bolnico, v kateri je zagotovljena praktična izučba

v vseh ali vsaj v najbistvenejših strokah bolniške strežbe; v poslednjem primeru mora biti praktična izučba v ostalih strokah zagotovljena v drugih bolnicah ali drugačnih oskrbovalnih zavodih.

§ 3.

Voditelj in učne osebe.

Zdravnik, ki vodi bolnico, s katero je združena šola za bolniško strežbo, vodi in nadzoruje strokovno izučbo. Za namestitev vsake učne osebe je treba odobrenja ministrstva za notranje stvari.

Neposrednje nadzorovanje in osebno vodstvo učenk pristojna šolski predstojnici, ki jo ozamenijo vzdrževatelj šole ali druge sicer za razpolaganje upravičene osebe.

Ako se učijo na šoli učenke duhovnega in posvetnega stanu, se lahko za pripadnike tistega stanu, kateremu ne pripada v sprednjem odstavku oznamljena šolska predstojnica, določi posebna, temu stanu pripadajoča šolska predstojnica. Za učenke duhovnega stanu se namešča šolska predstojnica po duhovnih predstojnikih.

§ 4.

Vzprejemni pogoji za učenke.

Za učenke šole za bolniško strežbo se smejo vzprejemati samo osebe,

1. ki imajo avstrijsko državljanstvo;

2. ki so dovršile 18. leto starosti ter, ako so nedoletne, izkažejo pritrilno izjavo očeta ali varstvenega oblastva;

3. ki dokažejo neomadeževano življenje;

4. ki so telesno in duševno sposobne za poklic bolniške strežbe;

5. ki dokažejo, da so uspešno dovršile meščansko šolo ali da imajo primerno splošno izobrazbo;

6. ki niso dolžne skrbeti za nedoraslega otroka ali voditi lastno gospodarstvo.

Osebe duhovnega stanu se vzprejemajo na prošnjo njihovega redovnega predstojništva in s pritrditvijo njihovih duhovnih predstojnikov.

§ 5.

Odločitev o vzprejemu.

Komisija, ki je sestavljena iz deželnega zdravstvenega poročevalca ali njegovega namestnika, iz zdravniškega voditelja bolnice, združene s šolo za bolniško strežbo, ter iz šolske predstojnice, naj odločuje o vzprejemu na podlagi presojevanja pogojev, naštetih v § 4.

V komisijo, katera odločuje o vzprejemu v šolo, ki jo vzdržuje izključno avstrijska družba Rdečega križa, lahko odpošlje ta družba dva uđa.

Komisija lahko pojasni zahtevo duševne sposobnosti in primerne splošne izobrazbe (§ 4, točka 4 in 5) z vzprejemno preskušnjo.

§ 6.

Doba izučbe. Učni predmeti.

Strokova izučba v šoli za bolniško strežbo obsega eno učno leto in eno poskusno leto.

Učenke imajo med ucnim letom oznamenilo „učenka za strežbo“, po preteku učnega leta oznamenilo „poskusna strežnica“.

Učenke za strežbo se teoretsko poučujejo in praktično navajajo.

Pouk in navodilo se raztezata na naslednje predmete:

1. Nauk o ustroju človeškega telesa;
2. nauk o delovanju organov (s posebnim ozirom na nauk o hranjenju);
3. osnovne črte občega nauka o boleznih, všteti nalezljive bolezni;
4. občo higijeno in bolnično higijeno, zatiranje nalezljivih bolezni;
5. občo tehniko bolniške strežbe;
6. praktično navajanje v posebni strežbi pri notranjih boleznih (všteti hranjenje bolnikov ter

izvajanje zdravniških odredb gledé masaže, hidroterapije in elektroterapije), pri kirurških boleznih, v strežbi dojenčev in porodnic ter v strežbi pri boleznih dojenčev, otrok in žená, pri kožnih, nalezljivih in duševnih boleznih, končno v ambulatorijski službi;

za ude tistih duhovnih redov, ki pri posameznih oznamenjenih boleznih ne izvršujejo bolniške strežbe po poklicu, je pouk iz teh predmetov fakultativen;

7. praktično navajanje v gospodarskem in kuhinjskem obratu, v pripravljanju hrane za bolnike in dojenčev;

8. administrativna bolnična služba s posebnim ozirom na obrat malih bolnic na kmetih;

9. važne zdravstvene predpise;

10. osnovne črte socijalne skrbi v javnem zdravstvu;

11. zdravstveno službo v vojni.

Poskusne strežnice se uporabljajo v bolnicah ali drugih oskrbovalnih zavodih na oddelkih za notranje in kirurške bolezni, za bolezni dojenčev, otrok in žená, za kožne, nalezljive in duševne bolezni, za dojenčev in porodnic. V poskusnem letu se učna tvarina sistematično ponavlja in natančno obravnava.

Za osebe duhovnega stanu lahko ministrstvo za notranje stvari na prošnjo njihovega redovnega predstojništva podeli dovoljenje, da dovršijo poskusno leto v celoti ali deloma na drugi, ne na bolnici, združeni s šolo, ako ima ta druga bolnica posebne oddelke za one bolezni, v katerih strežbi se naj še vrši praktična izučba in ako je tam preskrbljeno za sistematično ponavljanje in natančno obravnavanje učne tvarine po primernih učnih osebah.

Ob izučbi se je ozirati na stališče oseb za bolniško strežbo kakor pomožnih moči zdravnika ter na obmejitev učne tvarine, ki je odvisna od tega.

II. oddelek.

Diplomska preskušnja in pravice diplomovanih bolniških strežnic.

§ 7.

Diplomska preskušnja.

Strokovna sposobnost za bolniško strežbo po poklicu se dokaže s preskušnjo (diplomska pre-

skušnjo); diplomatska preskušnja obsega predmete, oznamene v § 6, eventualno z omejitvijo, označeno v točki 6, odstavek 2.

Diplomska preskušnja obsega ustno in praktično preskušnjo.

Čas diplomskih preskušenj določi ob začetku vsakega leta politično deželno oblastvo tako, da je med dvema preskusnima rokoma vsaj doba šestih mesecev. Preskušnja se vrši na sedežu določene šole.

§ 8.

Izpraševalna komisija.

Izpraševalna komisija je sestavljena za vsako šolo za bolniško strežbo iz:

1. deželnega zdravstvenega poročevalca ali njegovega namestnika za predsednika;

2. zdravnika-voditelja bolnice, s katero je združena šola za bolniško strežbo;

3. zdravniškega učitelja šole za bolniško strežbo ter dveh drugih zdravnikov, ki sta izjavila, da sta pripravljena za to.

Pod 3 oznamene ude izpraševalne komisije imenuje deželni poglavar za dobo treh let.

K vsaki preskušnji lahko odpošlje minister za notranje stvari uradnega zdravnika, avstrijska družba Rdečega križa pa zdravniškega odposlanca; oba imata pravico vpraševati. Šolska predstojnica ima pravico biti navzoča pri preskušnji vsake po § 3 njenemu nadzorstvu in vodstvu podrejene učenke.

Ako je ud izpraševalne komisije zadržan, pokliče politično deželno oblastvo na njegovo mesto v kraju preskušnje stanujočega zdravnika, ki je izjavil, da je pripravljen za to.

Izpraševalna komisija odločuje z absolutno večino glasov. Ako so glasovi enako razdeljeni, odloči predsednik.

§ 9.

Pripustitev k diplomski preskušnji.

Pravico do pripustitve k diplomski preskušnji imajo v teku enega leta po dovršitvi svoje izuče v šoli za bolniško strežbo vse poskusne strežnice (§ 6, odstavek 2), ki ustrezajo pogojem § 4 in ki imajo posebno zanesljivost in zaupljivost, sicer potrebno za bolniško strežbo po poklicu.

Za presojanje poslednjih okolnosti je prošnjam za pripustitev priložiti izjavo šolske predstojnice, katere nadzorstvu in vodstvu je prosilka po § 3 podrejena, pri osebah duhovnega stanu vrhutega izjavo pristojnega cerkvenega oblastva.

O pripustitvi k preskušnji odločuje politično deželno oblastvo.

Ponoviti se sme preskušnja samo enkrat in samo ob prihodnjem preskusnem roku, ako prosilka med tem časom nadaljuje najmanj šest mesecev svojo izučbo za poskusno strežnico. Za vnovično pripustitev veljajo spredaj stoječa določila tega paragrafa.

§ 10.

Diplom.

O uspešno prebiti preskušnji se izda diplom za bolniško strežbo po poklicu.

Imetnice diploma imajo pravico do naslova „diplomovana bolniška strežnica“.

§ 11.

Obljuba opravljanja bolniške strežbe v vojni in ob epidemijah.

Diplomovanim bolniškim strežnicam je dano na voljo, storiti pri političnem oblastvu pismeno obljubo, da bodejo v določenem času najmanj treh let v vojni na razpolaganje vojaški zdravstveni službi, ob epidemijah ter ob drugačem pojavljanju bolezni v velikem obsegu pa državni zdravstveni upravi za strežbo ranjencem in bolnikom in da se hočejo ob opravljanju teh služb podrediti poveljem vojaškega oblastva ali državnega zdravstvenega oblastva.

Dolžnosti, ki se prevzamejo s to obljubo, so razvidne iz obrazca, ki je pridejan temu ukazu in ki tvori del tega ukaza.

Te dolžnosti se prevzamejo z obljubo vsakakor samo dotlej, dokler bolniška strežnica ustreza pogojem § 4, točka 1, 4 in 6.

Pri osebah duhovnega stanu se lahko nadomesti obljuba z izjavo redovnega predstojništva, da mora bolniška strežnica izpolnjevati dolžnosti, oznamene v prvem odstavku, vsled redovnega pravila ali vsled naročil svojih duhovnih predstojnikov. Oddaja ali obnovitev izjave ima isto moč kakor obljuba ali obnovitev obljube.

§ 12.

Častna dekoracija.

Diplomovane bolniške strežnice imajo, dokler so po obljubi, storjeni po § 11 ali pozneje obnovljeni za najmanj eno leto, vezane na dolžnosti, oznamene v § 11, pravico nositi „častno dekoracijo za diplomovane bolniške strežnice“, ki jim jo izroči deželni poglavar.

V prvem odstavku oznamljena častna omejitev pravice nositi častno dekoracijo odpade pri diplomovanih bolniških strežnicah, ki so bile vsled obljube najmanj 15 let nepretrgoma vezane na dolžnosti, oznamene v § 11.

Oblika častne dekoracije in način, kako se nosi, se razvidi iz priloženega popisa.

§ 13.

Plačilo za opravljanje bolniške strežbe v vojni in ob epidemijah.

Strežnice, vpoklicane po § 11 za opravljanje bolniške strežbe, dobivajo, dokler se uporabljajo, hrano, stanovanje, potne stroške ter — kolikor ni zagotovljeno nadaljnje prejetje dotedanje plače — plačilo v gotovini, čigar izmero določi državna uprava za posamezne upravne okoliše ter jo objavlja od časa do časa.

§ 14.

Vzprejemanje učenk v državno upravljane zavode.

Ob vzprejemanju v šole za bolniško strežbo, ki jih upravlja država ali ki obstojé pri bolnici, upravljani po državi, se predlagajo komisiji, oznamjeni v § 5, v prvi vrsti prošnje za vzprejem tistih prosilk, ki se z reverzom zavežejo sformirati obljubo po § 11 v primeru uspešne izučbe potem, ko so dobile diplom. Samo ako ni takih prosilk, se jemljejo v pretres tudi prošnje za vzprejem ostalih prosilk.

§ 15.

Nameščanje bolniških strežnic.

Ob nameščanju bolniških strežnic v področju državne zdravstvene uprave se privzemajo v prvi vrsti diplomovane bolniške strežnice, ki imajo pravico nositi častno dekoracijo, in sicer po tem, kako dolgo imajo to pravico — potem druge

diplomovane bolniške strežnice — druge strežne osebe pa samo toliko, kolikor ni na razpolaganje bolniških strežnic, ki imajo pravico nositi častno dekoracijo, potem drugih diplomovanih bolniških strežnic.

Ustanovitev bolnic in drugih oskrbovalnih zavodov se dovoljuje samo s pogojem, da se nameščajo bolniške strežnice tako, kakor je oznamjeno v sprednjem odstavku, in da se od tega odstopi samo z odobrenjem političnega deželnega oblastva. To odobrenje se lahko podeli v posebnega ozira vrednih primerih gledé namestitve posameznih strežnih oseb ali vobče gledé nameščanja na takem zavodu, v katerem je s posebnim predpisom ali z ustanovno uredbo drugače preskrbljeno za dobro bolniško strežbo.

III. oddelek.**Obča določila.**

§ 16.

Bolniški strežniki.

Osebe moškega spola lahko pripušča k strokovni izučbi zdravniški voditelj bolnice, združene s šolo za bolniško strežbo, s privoljenjem drugih v § 5, odstavek 1, oznamenjenih oseb po pogojih § 4, točka 1 do 5.

V tem primeru se uporabljajo na njihovo strokovno izučbo § 6, na opravo diplomske prekušnje §§ 7, 8 in 9, odstavki 1, 3 in 4, z omejitvijo, da ne prihaja v poštev pogoj § 4, točka 6.

Diplom o uspešno prebiti diplomski prekušnji daje pravico do naslova „diplomovan bolniški strežnik“.

§ 17.

Varovanje poklicne tajnosti.

Kdor izvršuje bolniško strežbo po poklicu, je zavezan varovati tajnosti bolnikov, ki uporabijo njegovo poklicno delovanje ali pomoč bolnice, na kateri ima posla.

Isto dolžnost imajo učenke za strežbo (učenci za strežbo) in poskusne strežnice (poskusni strežniki).

§ 18.

Zglaševalna dolžnost.

Kdor izvršuje bolniško strežbo po poklicu, mora to naznaniti političnemu okrajnemu oblastvu, v čigar uradnem okolišu se izvršuje poklic, še preden ga začne izvrševati, z navedbo svojega bivališča ter načina svoje izučbe in dosedanjega delovanja v poklicu. Vsako menjavo bivališča je javiti političnemu okrajnemu oblastvu.

Pri strežnih osebah duhovnega stanu mora redovno predstojništvo opraviti v prvem odstavku predpisano naznanilo, pri strežnih osebah, ki so stalno uslužbene v bolnici ali v drugem oskrbovalnem zavodu, pa vodstvo tega zavoda.

Od dolžnosti, oznamenjene v prvem odstavku, so izvzete take strežne osebe, ki so stalno in, ne da bi drugače izvrševale strežni poklic, nameščene v zasebnih službah za strežbo službodajalca ali rodbinskega uda.

§ 19.

Odsodba diploma in častne dekoracije.

Diplom in na njem osnovane pravice (§ 10, odstavek 2, §§ 12, 13, 15 in 16, odstavek 3) se odvzamejo z odločbo političnega deželnega oblastva, ako se razvidi iz ravnanja strežne osebe, da ji nedostajajo posebne zanesljivosti in zaupljivosti, ki je potrebna za bolniško strežbo po poklicu. Razen teh primerov odtegne pravico nositi častno dekoracijo politično deželno oblastvo tudi tedaj, kadar bolniška strežnica ni izpolnila dolžnosti, ki je predmet obljube (§§ 11 in 12), ali je sicer pokazala, da je nevedna tega odlikovanja.

Določila kazenskega zakona o izgubi redov in častnih znamenj se naj uporabljajo tudi na častno dekoracijo za diplomovane bolniške strežnice.

§ 20.

Kazni.

Prepovedano je neupravičeno imeti naslov, oznamenjen v §§ 10 in 16, odstavek 3, ter neupravičeno nositi v § 12 oznamenjeno častno dekoracijo.

Prestopki tega ukaza se kaznujejo, — kolikor se ne uporabljajo obči kazenski zakoni —

po ministrstvenem ukazu z dne 30. septembra 1857. l. (drž. zak. št. 198) z globo od dveh do dvesto kron ali z zaporom od šest ur do štiri-najst dni.

§ 21.

Prehodna določila.

Do 31. dne decembra 1919. l. gre pravica do pripustitve k diplomski preskušnji tudi brez izučbe v šoli za bolniško strežbo po drugih pogojih, oznamenjenih v § 9, odstavek 1, ali v § 16, odstavek 2, tistim osebam, ki so dosegle primerno izučbo ter so delovale najmanj tri leta v bolniški strežbi.

Do časa, oznamenjenega v prvem odstavku, se lahko dovoljujejo takim osebam, ki so delovale najmanj štiri leta v bolniški strežbi, pri diplomski preskušnji olajšave gledé teoretskih zahtev ter oprostitev od posameznih, v § 6 oznamenjenih predmetov. Politično deželno oblastvo določa v odločbi o pripustitvi k preskušnji (§ 9, odstavek 3) o tem, ali in v katerem obsegu se naj v posameznem primeru dovolijo take olajšave ali oprostitev.

Kdor ob času, ko dobi ta ukaz moč, izvršuje bolniško strežbo po poklicu, mora podati v § 18, odstavek 1, predpisano naznanilo o začetku izvrševanja poklica pred 1. dnem januarja 1915. l. Isti rok velja za naznanila, ki so jih dolžna podajati po § 18, odstavek 2, redovna predstojništva ali vodstva zavodov.

Dokler v tuzemstvu potrebam bolniške strežbe ni ustrezno z zadostnim številom strežnic duhovnega ali posvetnega stanu, sme politično deželno oblastvo dovoliti vzprejem takih oseb za učenke, ki ne ustrezajo v § 4, točka 1, oznamenjeni zahtevi avstrijskega državljanstva. To dovoljenje se razteza tudi na pripustitev k diplomski preskušnji (§ 9) in na dosego v § 10 oznamenjenih pravic, toda ne na dosego ostalih na diplomu osnovanih pravic.

§ 22.

Začetek veljavnosti.

Ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Heinold s. r.

Priloga I

Obrazec k § 11, odstavek 2.

k ministrstvenemu ukazu z dne 25. junija 1914. l.

o bolniški strežbi po poklicu.

Obljuba

za

opravljanje bolniške strežbe v vojni in ob epidemijah.

Oblastvo, pri katerem se stori obljava:

Ime bolniške strežnice:

Naslov:

Diplom:

Dosedanja uporaba:

Obetam mesto prisege, da bom na razpolaganje za strežbo ranjencev in bolnikov v vojni vojaški zdravstveni službi, ob epidemijah ter, ako se sicer v velikem obsegu pojavijo bolezni, pa državni zdravstveni upravi, in da se bom ob opravljanju teh služb pokorila poveljem vojaškega oblastva ali državnega zdravstvenega oblastva. Obetam, da pridem na poziv, ki mi dojde od vojaškega oblastva ali od državnega zdravstvenega oblastva, brez upora v predpisanem mi roku na oznamenjeni mi kraj v svrhu opravljanja bolniške strežbe.

Visokim in važnim dolžnostim, ki sém jih s tem prevzela, ostanem zavezana za dobo let, mescev, dni, to je do, ako ne izgubim poprej avstrijskega državljanstva ali — po sodbi poklicanega oblastva — telesne ali duševne sposobnosti za poklic bolniške strežbe in ako nisem dolžna voditi lastno gospodarstvo ali skrbeti za nedoraslega otroka.

Obetam, da bom izročene mi ranjence in bolnike potrpežljivo, požrtvovalno in vestno negovala, da bom njihovemu blagru in njihovi strežbi posvečala svoje najboljše moči in vse svoje vedenje in znanje z vso vnemo — po navodilih svojih vojaških in zdravniških predpostavljenecv.

Obetam, da bom vedno varovala dostojanstvo in ugled častnega stanu bolniške strežnice, častno nosila podeljeno mi dekoracijo ter s svojim vedenjem v vsakem položaju življenja pokazala, da sem vredna svoje službe in svojega poklica.

Tako gotovo, kakor mi Bog pomaga!

Podpis:

.....

k ministrstvenemu ukazu z dne 25. junija 1914. l.

o bolniški strežbi po poklicu.

Popis

oblike „Častne dekoracije za diplomovane bolniške strežnice“, ter kako se nosi.

§ 1.

„Častna dekoracija za diplomovane bolniške strežnice“ je pozlačena bronasta ploščica ovalne oblike, katere večji premer znaša 4·7 centimetrov, manjši pa 3·2 centimetrov. Ploščica nosi v reliefu s cesarskim dvoglavim orlom okrašen križ, kojega spodnje deblo je podaljšano.

§ 2.

Častna dekoracija se nosi brez traka na desnih prsih.

Nositi častno dekoracijo „en miniature“ ni dovoljeno.

§ 3.

Ako preneha pravica nositi častno dekoracijo po § 12 ali ako se ta pravica po § 19 tega ukaza odvzame, ter po smrti posestnice se mora vrniti častna dekoracija tistemu političnemu dežel-nemu oblastvu, ki jo je izročilo.